

SISTEMUL DE ENDOTELINE – O ȚINTĂ TERAPEUTICĂ ÎN CANCER

Elena Sprinceană

(Conducător științific: Veronica Sardari, dr. șt. med., asist. univ., Catedra de biochimie și biochimie clinică)

Introducere. Sistemul de endoteline joacă un rol crucial în interacțiunile celulelor canceroase care promovează dezvoltarea proceselor tumorale și progresia acestora, reprezentând o țintă nouă și neelucidată în terapia cancerului.

Scopul lucrării. Evaluarea posibilității antagonismului receptorilor endotelinici drept o ulterioară terapie țintită în cancer (CA).

Material și metode. Pentru realizarea scopului propus am efectuat analiza reviuului literaturii între anii 2008-2018, utilizând 12 surse bibliografice, dintre care ale Bibliotecii Științifice Medicale ale USMF „Nicolae Testemițanu”, date ale bibliotecilor electronice Medscape și Hinari.

Rezultate. Datele din studiile clinice constată următoarele rezultate: în CA ovarian în studiile preclinice antagonismul receptorilor endotelinei tip A ($ET_A R$) prezintă un efect antitumoral și aditiv; în CA de vezică urinară-reducerea metastazelor pulmonare; în CA de glandă mamară-inhibarea creșterii tumorii, iar în CA de col uterin inhibarea creșterii tumorale atât în monoterapie cât și în terapie combinată. S-a studiat endotelina tip I (ET-1) și în alte forme de CA: de colon, plămâni, sarcom Kaposi, melanom și glioblastom. În unele cazuri a avut loc atât blocarea selectivă a $ET_A R$ cât și neselectivă a receptorilor endotelinici de tip A și B ($ET_{A/B} R$) în monoterapie sau în terapie combinată cu chimioterapice.

Concluzii. Antagonismul receptorilor ET-1 rămîne a fi un avînt terapeutic promițător, deși în unele cancere este încă neclar cînd trebuie utilizat antagonismul selectiv al $ET_A R$, sau neselectiv a $ET_{A/B} R$. Rolul endotelinelor și relevanța terapeutică a blocării receptorilor endotelinici într-o gamă largă de procese maligne necesită studii ulterioare pentru a genera terapii molecular-țintite ale cancerului.

Cuvinte cheie: endoteline, cancer, receptori endotelinici, terapie țintită.

ENDOTHELINS AS A TARGET IN CANCER THERAPY

Elena Sprinceana

(Scientific adviser: Veronica Sardari, PhD, asst. prof., Chair of biochemistry and clinical biochemistry)

Introduction. The endothelin system plays a crucial role in cancer cell interactions, that promotes the development of tumor processes and their progression, representing a new and unexplained target in cancer therapy.

Objective of the study. To asses the opportunity of endothelin receptor antagonism as a subsequent targeted cancer (CA) therapy.

Material and methods. To achieve the proposed purpose, literature analysis between 2008-2018, using 12 bibliographic sources, including Scientific Medical Library of *Nicolae Testemițanu* State University of Medicine and Pharmacy, Medscape and Hinari electronic library data was performed.

Results. The clinical trial data have revealed the following results: in ovarian CA in the preclinical studies the antagonism of endothelin type A receptors ($ET_A R$) exhibits an antitumor and additive effect; in bladder CA – reduction of lung metastases; in mammary gland CA – inhibition of tumor growth, and in cervical CA – inhibition of tumor growth both in monotherapy and combined therapy. Endothelin type I (ET-1) has been studied and in other forms of CA: colon, lung, Kaposi's sarcoma, melanoma and glioblastoma. In some cases, both the selective blocking of $ET_A R$ and non-selective blocking of endothelin type A and B receptors ($ET_{A/B} R$) alone or in the treatment combined with chemotherapy occurred.

Conclusions. ET-1 receptor antagonism represents a promising therapeutic progress, although in some cancers it is still unclear when selective antagonism of $ET_A R$ or non-selective antagonism of $ET_{A/B} R$ should be used. The role of endothelins and the therapeutic relevance of the endothelin receptor blocking in a wide range of malignancies require further studies to generate molecular-targeted cancer therapies.

Key words: endothelin, cancer, endothelin receptors, targeted therapy.